

Satversmei atbilst apstrīdētā Aizputes novada teritorijas plānojuma daļa

2013. gada 5. aprīlī Satversmes tiesa ir pieņēmusi spriedumu lietā Nr. 2012-20-03 „Par Aizputes novada domes 2012. gada 28. marta saistošo noteikumu Nr. 7 „Aizputes novada teritorijas plānojuma 2012.-2023. gadam grafiskā daļa un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” 407.16.3., 434.23. un 572.6. apakšpunkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam”.

Detālpilānojuma iestrāde nodrošina līdzsvaru starp pašvaldības, valsts, sabiedrības un atsevišķu nekustamo īpašumu īpašnieku interesēm

Apstrīdētās normas

Aizputes novada domes 2012. gada 28. marta saistošo noteikumu Nr. 7 „Aizputes novada teritorijas plānojuma 2012.-2023. gadam grafiskā daļa un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk arī – Noteikumi Nr.7) 407.16.3. apakšpunkts paredz, ka ražošanas un tehniskās apbūves teritorijā esoša nekustamā īpašuma izmantošanas veids var būt lielferma, pirms kuras būvniecības ir izstrādājams detālpilānojums.

Noteikumu Nr.7 434.23. apakšpunkts noteic, ka lauku teritorijā esoša nekustamā īpašuma atļautā izmantošana var būt lielferma, pirms kuras būvniecības ir izstrādājams detālpilānojums. Savukārt Noteikumu Nr.7 572.6. apakšpunkts paredz, ka detālpilānojumu izstrādā pirms lielfermu būvniecības un rekonstrukcijas.

Augstākā juridiska spēka norma

Satversmes 105. pants: „Ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu.” (Satversmes tiesa nevērtēja apstrīdēto normu atbilstību šā panta ceturtajam teikumam).

Lietas fakti

Pieteikuma iesniedzēja – SIA „Nygaard International” – Aizputes novada Lažas pagastā veic komercdarbību, kura saistīta ar cūku audzēšanu. Pieteikuma iesniedzēja ir plānojusi attīstīt komercdarbību, paplašinot fermas. Pieteikumā norādīts, ka Aizputes novada dome

nepamatoti cenšoties ierobežot pieteikuma iesniedzējas uzņēmējdarbību, proti, ar prasību izstrādāt detālplānojumu tiekot likti šķēršļi uzņēmējdarbības paplašināšanai.

Savukārt Aizputes novada dome norāda, ka prasība izstrādāt detālplānojumu lielfermu būvniecībai esot izvirzīta ar mērķi plānošanas un projektēšanas stadijā vispusīgi izvērtēt iespējamās problēmas un rast tām kompleksus risinājumus. Detālplānojums esot viens no galvenajiem instrumentiem, kuri nodrošina sabiedrības un valsts interešu saskaņošanu ar pieteikuma iesniedzējas interesēm.

Tiesas secinājumi un lēmums

Par lūgumu izbeigt tiesvedību

Satversmes tiesā 2013. gada 6. martā tika saņemts pieteikuma iesniedzēja iesniegums, kurā lūgts izbeigt tiesvedību lietā. Iesniegumā vispārīgi norādīts, ka pieteikuma iesniedzēja un Aizputes dome esot konceptuāli vienojušies par turpmāko sadarbību. [5]

Satversmes tiesa atzina, ka lietas dalībnieku vienošanās, ja nav citu svarīgu apstākļu, pašas par sevi nevar kalpot par Satversmes tiesā ierosinātās tiesvedības izbeigšanas pamatu. Tiesa konstatēja, ka apstrīdētās normas nav zaudējušas spēku, turklāt pieteikuma iesniedzēja ir apšaubījusi pašvaldības rīcību atbilstību Satversmei. Tiesvedības izbeigšana, balstoties tikai uz pieteikuma iesniedzēja vispārīgi formulētu lūgumu, šādā situācijā neatbilstu tiesiskās noteiktības principam. Tādēļ tiesa turpināja tiesvedību šajā lietā. [5]

Par īpašuma tiesību ierobežojumu

Satversmes tiesa secināja, ka apstrīdētās normas paredz imperatīvu priekšnoteikumu pieteikuma iesniedzējas īpašuma tiesību īstenošanai, proti, ir jāizstrādā detālplānojums. Tādējādi šīs normas ierobežo īpašuma tiesības. [7.3]

Lai noskaidrotu, vai īpašuma tiesību ierobežojums ir attaisnojams, Satversmes tiesa vērtēja:

- 1) vai ierobežojums ir noteikts ar likumu,
- 2) vai ierobežojumam ir leģitīms mērķis,
- 3) vai ierobežojums ir samērīgs. [8]

Attiecībā uz pirmo pārbaudes kritēriju pieteikumā tika norādīts, ka Aizputes novada dome neesot bijusi tiesīga ar saistošajiem noteikumiem ierobežot pieteikuma iesniedzējas pamattiesības. Satversmes tiesa norādīja, ka to Satversmes 105. panta trešajā teikumā lietotais vārds „likums” nav interpretējams gramatiski un tā nozīme neaprobežojas ar Saeimas izdotajiem likumiem to formālajā izpratnē. Teritorijas plānošanas jomā ir pieļaujama personas pamattiesību ierobežošana arī uz pašvaldības saistošo noteikumu pamata. [9]

Satversmes tiesa konstatēja, ka par ierobežojuma leģitīmo mērķi ir atzīstams vietējās pašvaldības pienākums savai administratīvajai teritorijai izstrādāt tādu teritorijas plānojumu, kas teritorijas ilgtspējības interesēs citastarp paredz arī konkrēta nekustamā īpašuma atļautās izmantošanas priekšnoteikumus, tādējādi nodrošinot citu personu tiesību aizsardzību. [10]

Vērtējot ierobežojuma samērīgumu un citastarp izvērtējot apstrīdēto normu atbilstību Teritorijas attīstības plānošanas likumā paredzētajiem principiem – pēctecības principam, [11.3.1] vienlīdzīgu iespēju principam [11.3.2] un savstarpējās saskaņotības principam [11.3.3], tiesa ierobežojumu atzina par samērīgu. Apstrīdētās normas ir nepieciešamas, lai iespēju robežās nodrošinātu līdzsvaru starp vietējās pašvaldības, valsts, ieinteresētās sabiedrības un atsevišķu nekustamo īpašumu īpašnieku interesēm. Sabiedrības labums no apstrīdētajām normām ir lielāks par atsevišķa nekustamā īpašuma īpašnieka tiesībām nodarīto kaitējumu. [12]

Par tiesvedības izbeigšanu attiecībā uz vienu no apstrīdētajām normām

Satversmes tiesa konstatēja, ka pieteikuma iesniedzējas pamattiesības neskar Noteikumu Nr.7 407.16.3. apakšpunkts, jo šī norma attiecas tikai uz tādu teritoriju, kuras izmantošanas veids ir ražošanas un tehniskās apbūves teritorija. Tādēļ tiesa izbeidza tiesvedību par šīs normas atbilstību Satversmes 105. pantam. [6]

Satversmes tiesa atzina Aizputes novada domes 2012. gada 28. marta saistošo noteikumu Nr. 7 „Aizputes novada teritorijas plānojuma 2012. – 2023. gadam grafiskā daļa un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” 434.23. un 572.6. apakšpunktu par atbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam.

Satversmes tiesa nolēma izbeigt tiesvedību daļā par Aizputes novada domes 2012. gada 28. marta saistošo noteikumu Nr. 7 „Aizputes novada teritorijas plānojuma 2012. – 2023. gadam grafiskā daļa un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” 407.16.3. apakšpunkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam.

Spriedums ir galīgs un nepārsūdzams, tas stāsies spēkā tā oficiālās publicēšanas dienā.
Sprieduma teksts ir pieejams arī Satversmes tiesas mājas lapā.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt Satversmes tiesā izskatāmās lietas faktisko apstākļu izpratni. Tā nav uzskatāma par sprieduma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Līna Kovalevska

Satversmes tiesas priekšsēdētāja palīdze

Lina.Kovalevska@satv.tiesa.gov.lv

67830748, 29813216